

Oponentský posudek na disertační práci

Mag. et Mgr. Jitky Kopřivové, UK v Praze, Pedagogická fakulta,

s názvem *Komparace vybraných hudebně pedeutologických problémů v České republice a v Rakousku*

Oponent: Doc. PaedDr. Marie Slavíková, CSc., FPE ZČU

Akademický rok obhajoby: 2017/18

Disertační práce Mag. et Mgr. Jitky Kopřivové se zabývá pedeutologií – oborem o učitelské profesi. Ve své práci se autorka zaměřuje na učitele 2. stupně základních škol, středních škol a víceletých gymnázií v České republice a v Rakousku, v kontextu celé společnosti 21. století. Jak autorka uvádí, obě země mají mnoho společného v historickém vývoji, včetně školství. Autorka má navíc vztah k Rakousku, vyplývající z jejich osobních a pracovních zkušeností. Disertační práce si klade za cíl zachytit vybrané pedeutologické problémy učitele hudební výchovy v obou uvedených zemích, které bezprostředně ovlivňují výkon profese. Součástí práce je též výzkum – srovnávací analýza kurikul vysokoškolské pregraduální profesní přípravy učitelů hudební výchovy v obou zemích. Téma disertační práce je aktuální.

První dvě kapitoly jsou teoretickou základnou a východiskem disertační práce. Autorka nejprve definuje základní pojmy – pedeutologii jako vědní disciplínu, její předmět, pedeutologii hudební. Přibližuje systémy školství v kontextu současné společnosti a vzdělávací politiky v České republice a v Rakousku, a to z pozice učitele na 2. stupni základních škol a na středních školách. Pro porovnání školských systémů v obou zemích stanovila autorka následující problémy: kariérní řád učitele, profesní standardy učitele, stárnutí učitelské populace, sociální a ekonomické postavení učitelů a problém feminizace učitelské profese. Srovnání je provedeno věcně, drží se dostupných a prokazatelných faktů. Ve třetí kapitole Mgr. Kopřivová dochází ke komparaci specifické oblasti hudební výchovy a přípravy učitelů pro 2. stupeň základních škol a středních škol v obou zemích pro výuku tohoto předmětu. Srovnání se týká analýzy kurikul prezenčních programů oboru učitelství hudební výchovy, a to jak v bakalářském, tak i v magisterském stupni studia. Výsledky analýz autorka uvádí v přehledných tabulkách a grafech, s podrobnými popisy a vysvětleními pojednávaných jevů. Ze srovnání vzdělávacích systémů vyplývají zajímavé skutečnosti, které by mohly být podnětem k některým úpravám např. kreditové dotace, individuální výuky zpěvu a hry na nástroj (jako je tomu v Rakousku), posílení hudebně pedagogických předmětů a oborové praxe, kterých má český systém méně než rakouský, atd.

4. kapitola práce je zprávou o provedeném výzkumu. V jeho první části autorka předkládá výzkumné otázky a základní pracovní hypotézy, objasňuje volbu výzkumného vzorku, popisuje časový průběh a organizaci výzkumu včetně jeho metodiky. Jako výzkumné metody byly použity **metody** kvalitativního výzkumu, dotazníku a polostrukturovaného rozhovoru, dále autorka použila průřezový, terénní a komparativní výzkum. V dotazníkové metodě, pro předkládanou práci stěžejní metodu, byly aplikovány strukturované uzavřené, polootevřené i nestrukturované otevřené typy otázek: uplatní se zde textová odpověď, výběr možností, sémantický diferenciál či seřazení podle důležitosti. V empirické studii byla použita literární rešerše a srovnávací analýza kurikul prezenčních oborů učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ a vyšší všeobecně vzdělávací školy v Republice Rakousko.

Výzkumný dotazník autorka rozčlenila do čtyř oddílů, vázajících se k těmto tématům: obecné informace (věk, pohlaví, povolání, kraj studia), volba profese učitele hudební výchovy (aspekty k volbě povolání učitele hudební výchovy), pregraduální profesní příprava učitele hudební výchovy (z hlediska obsahu a organizace) a dále téma začínajícího učitele (zkušenosti z první samostatné školní praxe s časovým rozsahem nejpozději ke konci prvního roku po absolutoriu). Výsledky výzkumných šetření autorka prezentuje v přehledových tabulkách a grafech.

K realizovaným výzkumům bych měla dva dotazy (k obhajobě).

1. U výsledků rozhovorů vysokoškolských pedagogů z obou zemí je logicky a věcně správně provedena komparace jejich výpovědí a zjištěných výsledků. Podle očekávání jsou ale tyto výpovědi v obou případech jednostranné a je nutné je chápat vždy v kontextu školského systému a vzdělávací reality dané země. Mohla by autorka uvést nějakou vlastní myšlenku, která by vystihovala srovnání stavu přípravy budoucích pedagogů v obou zemích z odstupu, z pohledu třetí strany?
2. Spíše pro upřesnění chápání textu: disertační práce je velmi rozsáhlá a není zcela jednoduché se v textu orientovat. Prosím o vysvětlení, které jsem možná přehlédla: či odpovědi jsou zachyceny u otázek v podkap. 4.9.1 (s. 192)? Nenašla jsem tento údaj ani v popisu metodiky výzkumu na s. 135.

Mgr. Koprivová ve své práci shromáždila a zpracovala velké množství výzkumného materiálu. Tomu odpovídá i rozsah práce a jejích částí. Disertační práce má vlastní rozsah 191 stran, 18 stran seznamu literatury a elektronických zdrojů, seznamy obrázků a tabulek a dalších 119 stran příloh. Domnívám se, že téma bylo zpracováno komplexně a vyčerpávajícím způsobem v rámci daných výzkumných možností, užití výzkumné metody odpovídají

stanoveným účelům, ukázaly se být vhodné, přiměřené a dostatečně efektivní pro splnění cílů disertační práce.

Výsledky svých výzkumných šetření autorka shrnula v dílčích závěrech (shrnutích) i v celkovém Závěru (s. 197-199). Disertační práce zachytila širokou oblast problémů vzdělávání v oblasti hudby a hudební výchovy, a to z pohledu studentů připravujících se na profesi učitele hudební výchovy, vyučujících na 2. stupni základních škol a na středních školách, a také vysokoškolských pedagogů, kteří pro tuto profesi uchazeče připravují. Přímá osobní účast autorky na vzdělávacích procesech v obou zemích je jedinečnou a výbornou příležitostí poučeně prezentovat toto téma, což se, myslím, podařilo.

Disertační práce splnila předpokládané cíle. Je ojedinělým a zajímavým příspěvkem k srovnávací hudební pedagogice a k rozvoji oboru hudební pedagogika. Přináší významné podněty i pro výuku didaktiky hudební výchovy na pedagogických fakultách a může být inspirací pro další akreditační řízení nebo pro koncipování výukových plánů na katedrách hudební výchovy a hudební kultury pedagogických fakult v České republice. Domnívám se, že slova uvedených odborníků z řad pedagogů platí v širokém měřítku, v tomto směru má práce dle mého soudu velmi dobrou vypovídací hodnotu.

Disertační práce splňuje podmínky, kladené na tato kvalifikační řízení.

Doporučuji disertační práci Mag. et Mgr. Jitky Kopřivové k obhajobě.

V Plzni 9. ledna 2018